

ประโยค ป.ธ. ๓
สัมพันธ์ไทย
สอบ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๓๐

อด นั สตุถา มา จินตยิ महाराज, सप्तप्ले सुवम्भो यनन्ति वदुवा यं महाराज
रुगे कसुसाति पुजुधि ५ राजा लिस्लि ओवुख्ली पतिगुजपेतुवा पितामहसुस मे णन्तेति (आह) ५
यं कसुसाति ५ पितु मे णन्तेति ५ यं पन रुगे कसुसाति ५ मम णन्तेति ५ ऐवं वुत्ते
सुत्ता महाराज त्व पितामहसुस रुगे केन कारणेन त्व पितु रत्तं न पापुणि त्व पितु
रुगे त्व रत्तं न पापुणि ऐवरुपसुस नाम गणुजलिङ्करसुसापि श्वा आकजुन्ति किमङ्कं पन
उत्तुत्तवारसुस महाराज सुपुसिसुम्भसुसेव हि श्वा नत्ति सुत्ता पन अशिरुणा नाम नत्ति
वदुवा इमं काणमाह

शिरुन्ति वे राशरुणा सुजितुता
ओगे सरुम्पि श्रं उपेति
सुत्तुज उम्भो न श्रं उपेति
सुन्तो हवे सपुणि पवेथनुत्ति ५

उत्तु वेति निपातो ५ सुजितुताति सुत्तुति रुतेनेहि उपरेहि ज रुणालुगाเรहि
सुगुजु जितुता राशुन्पि रुणा शिरुन्ति ५ सरुम्पिति न केवलं रुणाऐव इत्तं सुपुण्डितु
सरुम्पि उन्नुत्तिजुजात्तिनि पापुणाति श्रं उपेति ५ सुत्तुजाति पुत्तुत्तात्तिं पन सुन्तानं नुविरु
लुकुत्तरुम्भो ज किणुजि उप्पमात्तं न गरुति श्रं न उपेति नाम ५ पवेथनुत्ति ऐवं
सुन्तो पुत्तुत्तात्तिये सपुणि पणुत्तिเตहि सपुत्ति केणनुत्ति उत्तुगे ५ (उम्भपुणुगुणाय पुणुजु
णाโค/หน้า๑๐๐)

ให้เวลา ๔ ชั่วโมงพีกา กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

สัมพันธ์ไทย

อถ กาลสตุตมี ใน ปุจฉิ สตุถา สยกตุตา ใน ปุจฉิ ๑ อาชยาตบท กตุตุวจาก น วิเสสน ของ ราชาน ๑ อกถิตกมม ใน วตุวา มหาราช อาลปน ตว สยกตุตา ใน มา จินตยิ มา คัพท ปฎิเสธ ใน จินตยิ ๑ อาชยาตบท กตุตุวจาก อัย วิเสสน ของ มรณธมโม ๑ สยกตุตา ใน โหติ ๑ อาชยาตบท กตุตุวจาก สพเพส วิเสสน ของ สตุตทาน ๑ สามีสมพนุช ใน ฐวธมโม ๑ วิกตีกตุตา ใน โหติ อิติ คัพท อาการ ใน วตุวา ๑ ปุพพกาลกิริยา ใน ปุจฉิ มหาราช อาลปน อัย วิเสสน ของ รโถ ๑ ลิงคตุถ กสสุ สามีสมพนุช ใน รโถ อิติ คัพท อาการ ใน ปุจฉิ ๑

ราชา สยกตุตา ใน อาท ๑ อาชยาตบท กตุตุวจาก สิริสิ อุปลิเลสิกาธาร ใน ปติฎฐเปตวา อณชลี อวตุตกมม ใน ปติฎฐเปตวา ปุพพกาลกิริยา ใน อาท ภนุเต อาลปน อัย วิเสสน ของ รโถ ๑ ลิงคตุถ ปิตามหสสุ สามีสมพนุช ใน รโถ เม สามีสมพนุช ใน ปิตามหสสุ อิติ คัพท อาการ ใน อาท ๑

สตุถา สยกตุตา ใน ปุจฉิ ๑ อาชยาตบท กตุตุวจาก อัย วิเสสน ของ รโถ ๑ ลิงคตุถ กสสุ สามีสมพนุช ใน รโถ อิติ คัพท อาการ ใน ปุจฉิ ๑ ราชา สยกตุตา ใน อาท ๑ อาชยาตบท กตุตุวจาก ภนุเต อาลปน อัย วิเสสน ของ รโถ ๑ ลิงคตุถ ปิตู สามีสมพนุช ใน รโถ เม สามีสมพนุช ใน ปิตู อิติ คัพท อาการ ใน อาท ๑

สตุถา สยกตุตา ใน ปุจฉิ ๑ อาชยาตบท กตุตุวจาก ปน คัพท วากยารมก อัย วิเสสน ของ รโถ ๑ ลิงคตุถ กสสุ สามีสมพนุช ใน รโถ อิติ คัพท อาการ ใน ปุจฉิ ๑ ราชา สยกตุตา ใน อาท ๑ อาชยาตบท กตุตุวจาก ภนุเต อาลปน อัย วิเสสน ของ รโถ ๑ ลิงคตุถ มม สามีสมพนุช ในรโถ อิติ คัพท อาการ ใน อาท ๑

สตุถา สยกตุตา ใน อาท ๑ อาชยาตบท กตุตุวจาก เอว วิเสสน ของ วจเน ๑ ลกขณวณุต ใน วตุเต รณวา อนภิตกตุตา ใน วตุเต ๑ ลกขณวณุตกิริยา มหาราช อาลปน รโถ สยกตุตา ใน น ปาปุนิ น คัพท ปฎิเสธ ใน ปาปุนิ ๑ อาชยาตบท กตุตุวจาก ตว สามีสมพนุช ใน ปิตามหสสุ ๑ สามีสมพนุช ใน รโถ เกน วิเสสน ของ

การณน ๆ เหตุ ใน ปาปฺณิ ตว สามีสมฺพนฺธ ใน ปิตฺตฺตํ สามีสมฺพนฺธ ใน รตฺถํ ๆ
อวุตตกมฺม ใน ปาปฺณิ

รโถ สยกตฺตา ใน น ปาปฺณิ น คัพฺพํ ปฏฺิเสธ ใน ปาปฺณิ ๆ อาชฺยตบฺท
กตฺตฺวาจก เกณ วิเสสน ของ การณน ๆ เหตุ ใน ปาปฺณิ ตว สามีสมฺพนฺธ ปิตฺตฺตํ
สามีสมฺพนฺธ ใน รโถ ตว สามีสมฺพนฺธ ใน รตฺถํ ๆ อวุตตกมฺม ใน ปาปฺณิ ชฺรา สยกตฺตา
ใน อากฺจฺจติ ๆ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก เอรฺวปฺสฺส วิเสสน ของ กฏฺจกฺลิ่งฺครสฺส นาม คัพฺพํ
สณฺณวโชตก เข้ากับ เอรฺวปฺสฺส

กฏฺจกฺลิ่งฺครสฺส สมฺปทาน ใน อากฺจฺจติ อปี คัพฺพํ อเปกฺขตฺถ เข้ากับ
กฏฺจกฺลิ่งฺครสฺส ปน คัพฺพํ ปุจฺจนตฺถ กิมฺงคํ ลิ่งฺคตฺถ ชฺรา สยกตฺตา ใน น อากฺมิสฺสติ
น คัพฺพํ ปฏฺิเสธ ใน อากฺมิสฺสติ ๆ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก อตฺตภาวสฺส สมฺปทาน ใน
อากฺมิสฺสติ มหาราช อาลปนฺนํ คัพฺพํ ทฬฺทิกฺกรณฺโชตก ชฺรา สยกตฺตา ใน นตฺถิ ๆ
อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก สปุริสฺสมฺมสฺส สมฺปทาน ใน นตฺถิ เหว คัพฺพํ อวธารน เข้ากับ
สปุริสฺสมฺมสฺส ปน คัพฺพํ ปกฺขนฺตรโชตก สตฺตา สยกตฺตา ใน นตฺถิ ๆ อาชฺยตบฺท
กตฺตฺวาจก อชฺีรณกา วิเสสน ของ สตฺตา นาม คัพฺพํ สณฺณวโชตก เข้ากับ อชฺีรณกา
อิตฺติ คัพฺพํ อากฺกร ใน วตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อาท อิมํ วิเสสน ของ คานํ ๆ
อวุตตกมฺม ใน อาท

ราชฺรธา สยกตฺตา ใน ชฺีรณฺติ ๆ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก
เว คัพฺพํ ปทฺปุรณํ สฺวจิตฺตา วิเสสน ของ ราชฺรธา อโถ คัพฺพํ
สมฺปิณฺนตฺถ สรฺวี สยกตฺตา ใน อุเปติ ๆ อาชฺยตบฺท
กตฺตฺวาจก ปี คัพฺพํ อเปกฺขตฺถ เข้ากับ สรฺวี ชฺร อวุตตกมฺม
ใน อุเปติ จ คัพฺพํ ปกฺขนฺตรโชตก ธมฺโม สยกตฺตา ใน น
อุเปติ น คัพฺพํ ปฏฺิเสธ ใน อุเปติ ๆ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก
สत्ตํ สามีสมฺพนฺธ ใน ธมฺโม ชฺร อวุตตกมฺม ใน อุเปติ สนฺโถ
สยกตฺตา ใน ปเวทฺยณฺติ ๆ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก ทเว คัพฺพํ
ปทฺปุรณํ สฬฺภิ กรณฺ ใน ปเวทฺยณฺติ อิตฺติ คัพฺพํ สฺรูป ใน
อิมํ คานํ ๆ

ตตต วิเสสน ของ คาทาย์ ๆ ภินนาธาร ใน สทโท เว ศัพท์ สรูป ใน อิติ ๆ ศัพท์ สรูป ใน สทโท ๆ สยกตตตา ใน โหติ ๆ อาชยาตบท กตตตวจาก นิปาโต วิกติกตตตา ใน โหติ ๆ

สุจิตตา สรูป ใน อิติ ๆ ศัพท์ อาทยตต ใน ปทสส ๆ สามีสมพนุช ใน อตโถ รธา สยกตตตา ใน ซีรนุติ ๆ อาชยาตบท กตตตวจาก สตตติ วิเสสน ของ รตเนหิ รตเนหิ กิติ รถาลงกาเรหิ กิติ กรณ ใน จิตตา อปเรหิ วิเสสน ของ รถาลงกาเรหิ จ ๒ ศัพท์ ปทสมุจจยตต เข้ากับ สตตติ รตเนหิ และ อปเรหิ รถาลงกาเรหิ สฎฐุ กิริยาวิเสสน ใน จิตตา ๆ วิเสสน ของ รธา ราชนู สามีสมพนุช ใน รธา ปี ศัพท์ อเปกขตต เข้ากับ ราชนู อิติ ศัพท์ สรูป ใน อตโถ ๆ ลิงคตต ๆ

สรีรมปี สรูป ใน อิติ ๆ ศัพท์ อาทยตต ใน ปทสส ๆ สามีสมพนุช ใน อตโถ รธา สยกตตตา ใน ซีรนุติ ๆ อาชยบท กตตตวจาก น ศัพท์ ปกิตสรนตต เกวล กิริยาวิเสสน ใน ซีรนุติ เอว ศัพท์ อวธารณ เข้ากับ รธา สรีร์ สยกตตตา ใน ปาปุนาติ และ อุเปติ ปาปุนาติ และ อุเปติ อาชยาตบท กตตตวจาก อิห กิติ สฎฐิซคคิต กิติ วิเสสน ของ สรีร์ ปี ศัพท์ อเปกขตต เข้ากับ สรีร์ ฆนุหิจจาหิเน วิเสสน ของ ลกษณานิ ๆ อวตตกมม ใน ปาปุนาติ ชร์ อวตตกมม ใน อุเปติ ฆนุหิจจาหิเน ปาปุนาติ สณณี ชร์ อุเปติ สณณยา อิติ ศัพท์ สรูป อตโถ ๆ ลิงคตต ๆ

สตณจ สรูป ใน อิติ ๆ ศัพท์ อาทยตต ใน ปทสส ๆ สามีสมพนุช ใน อตโถ ปน ศัพท์ ปกษนุตรโซตก โลกุตตรมโม สยกตตตา ใน น กโรติ และ น อุเปติ น ๒ ศัพท์ ปฎิเสธ ใน กโรติ และ อุเปติ กโรติ และ อุเปติ อาชยาตบท กตตตวจาก พุทธาหิเน วิเสสน ของ สนุทาน์ ๆ สามีสมพนุช ใน โลกุตตรมโม นววิโร วิเสสน ของ โลกุตตรมโม จ* ศัพท์ อวธารณตต กิณจ วิเสสน ของ อุปมาต์ ๆ อวตตกมม ใน กโรติ ชร์ อวตตกมม ใน อุเปติ นาม ศัพท์ สณณยาโซตก เข้ากับ ชร์ น อุเปติ กิณจ อุปมาต์ น กโรติ สณณี

* จ ศัพท์นี้ น่าจะเป็น ๖ ศัพท์มากกว่า

ชรํ น อุเปติ นาม สณฺญา อิติ คัพฺทํ สรูป ใน อตฺถโถ ๑ ลิงฺคตฺถ ๑ ปเวทยนฺติ สรูป
ใน อิติ คัพฺทํ ๑ สรูป ใน ปทสฺส ๑ สามีสมฺพนฺธ ใน อตฺถโถ สนฺโต กิตฺติ พุทฺธาทโย กิตฺติ
สยกตฺตา ใน กถนฺติ ๑ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก สนฺโต วิวริย ใน พุทฺธาทโย ๑ วิวรณ
เอวํ กิริยาวิเสสน ใน กถนฺติ สพุภิ กิตฺติ ปณฺตฺติเตหิ กิตฺติ สหตฺถตฺตติยา เข้ากับ สพุธิ
สพุภิ วิวริย ใน ปณฺตฺติเตหิ วิวรณ สพุธิ กิริยาสมวาย ใน กถนฺติ อิติ คัพฺทํ สรูป ใน
อตฺถโถ ๑ ลิงฺคตฺถ ๑

พระราชวิราภรณ์ ชวนปญฺโญ วัดไตรมิตรวิทยาราม
สนามหลวงแผนกบาลี

สัมพันธ.
ตรวจแก้.